

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 7. ANUL XIV.

Telegrafu este de doue ori pe septemana : joi'a si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru o doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 23 Ian. [4 Febr.] 1866.

Intrarea Majestăților Imperatului și Imperatesei in Bud'a-Pest'a

in 29/17 Ianuariu 1866.

Capitala Ungariei astadi iarasi straluce de splendorea serbatorésca.

Ori incatrâu privesce omulu, ori incatrâu clipeste cu ochii, in tote partile intalnesce espressionea bucuriei, omagiului si a viei alipiri. Fia care cale, fia-care casa exprima din exteriorulu lorosirea cea cu doru asceptata a parechei majestatice in capitala ungresca. Din castelulu Budei inca dela 9 ore vestira bubuiturile tunurilor, ca Majestățile Sele se afla in Ungari'a. Semnalulu acest'a au fostu de ajunsu, ca sa se adone multime mare pe căli. Pre la 12 ore calea vatiului, piati'a podului de lantiu si impregiurulu curtiei drumului de feru, erau pline de multime, asiá încātu cei ce avea sa sustina ordinea o puteau face acést'a numai cu greu necasu.

La 2 ore si 15 min. dupa amedi au inceputu a se lăft scirea, „ca preste unu patrariu de ora voru fi aici.“

Acum au inceputu asiediarea in ordine. In curtea drumului de feru de partea drepta se asiediara femeile si de partea stanga barbatii; in mijloculu loculu celui liberu pe unde avea sa vina Majestățile Sele s'a postatu deputatiunea magistratelor cetăților sorori, sub conducerea Primariloru.

Inaintea femeiloru se asiediara 12 fetitie, in fruntea căroru se află alt'a cu unu buchetu prea frumosu de flori in mâna. Celelalte purtau corfitie cu flori. La port'a dela curtea drumului de feru era o forma de baldachinu de metasa veneta chindisita cu unu feliu de fluturasi argintii. Deasupr'a intratei se radica o coróna mare impregiurulu cărei fluturau flamuri nationale (unguresci), negre galbine si de colorile bavareze. Mai multi corifei bisericesci si lumesci in vestminte de gala, intre carii si Deák se asiediara intre multimea asceptătoare.

Sosindu Majestățile Sele s'au datu josu intre eljenurile cele mai sgomotóse. Florile sburau de tote partile la piciorerele Majestățiloru, iara destinatulu buchetu lu primu prégratiosu Domnitórea majestatica.

Dupa ce au mai incetatu sgomotulu salutá Primariulu pestanu, Leopoldu Rottenbiller cu urmatórele cuvinte:

„Pepturile nóstre inca suntu pline de acelu simtiementu fericitoriu, produsu de dñele de bucuria dela cercetarea preinalta regésca, — si eca! nemarginit'a gratia a Maiest. Vóstre imperatesci si apost. regesci se respandesc de nou asupr'a locuitoriloru din cetățile sorori si asupr'a intregi natiuni magiare, astadi, candu ea in decursu numai de putne luni are estraordinarea si préinalt'a fericire de a salutá a trei'a ora, fatia la fatia, sacrata persóna a Maiestatei Vóstre imp. apost. reg. si candu ea totdeodata si vede implinita acea dorintia de a-si manifestá Monarchei celei atátu prin virtuti cátu si prin frumsetie stralucitoare, preinaltei nóstre Dómne si Regine, pré umilitulu omagiu si prea adenc'a veneratiune.

„Nu aflámu cuvinte, cari aru fi in stare, de a exprime deplin'a mesura a aduneci nóstre multiamite si recunoscintie cu care detorimu Majestățiloru Vóstre pentru preagratiós'a inclinare. De aceea noi nu vomu intardiá a constata prin fapte, ca noi nu amu fostu nedemni de increderea pré inalta nóue aratata, si de a conservá increderea acést'a, cá pre unu tesauru prea pretiosu, ne vomu tiené de problem'a cea mai santa.

„Asiá dara noi salutámu pre Majestățile Vóstre cu o bucuria, carea provine din adunculu animei, adaugendu, cá o debila espressione a précredincióseloru nóstre simtieminte, dorinti'a rugatóre, cá celu atotu puternicu sa incoroneze cu binecuventarea sea tendintiele Maiest. Vóstre, care tintescu la fericirea popóreloru Vóstre, cá sa sustina pretiós'a viétia a Maiest. Vóstre ces. reg. apost. a prégratiosului nostru Domnu si rege, fericitoriu natiunei magiare, a préinaltei nóstre Dómne si Regine, a angerului paditoriu a natiunei nóstre aici pre pamentu — in cea mai deplina sanatate: si sa dea (celu-atotu puternicu), cá legatur'a intre tronulu si natiune — care s'a facutu si mai intima prin simphatiele sele si prin inclinarea cea gratiós'a, de care prea sublim'a Dómna atesta prin insustirea cea de admiratu grabnica a limbei patriei nóstre — sa fia asiá de duratóre si asiá de tare, încātu nici o putere a tempului, a refe-

rintieloru séu a evenimenteloru sa nu o póta strica séu slabi vreo data. Sa traiésca Maiest. Sea gratiosulu nostru Domnu, sa traiésca Maiest. Sea adorat'a nóstra Dómna!“

La acestea s'au induratu a respunde Maiestatea Sea urmatórele:

„Spre a implini dorinti'a generala a tieri, amu venitu cu Imperatés'a in mijloculu Vóstru, ca sa fia si dens'a marlora si sa participe de acea sincera alipire, de carea m'amu convinsu din partea credinciósei populatiuni a cetăției Pest'a cu fia-care ocazione. Impartasiti comitiatoriloru Vóstri salutarea mea intima.“

Dupa necurmandele eljenuri rosti si primariulu Budei unu cuventu de intielesulu celui dintaiu. La care inca respunde Maiestatea Sea in urmatórele:

„Dovedile cele sincere de iubire, cu care m'au intempinatu populatiunea cea credinciósa a cetăției Bud'a la ocazione petreceri mele din urma aci, me convingu pre deplinu de sinceritatea simtieminteloru exprimate. Primescu cu bucuria dimpreuna cu Imperatés'a salutarea Vóstra si ve salutámu si Noi din adenculu sufletulu Nostru.“

Acum pásira Majestățile Sele petrecuti de innulu poporulu esecutatu de capela militara a regim. de pedestrime Hochu. Deutschmeister, (carea astepta dupa datina, dimpreuna cu compani'a de onóre si cu stegu cu generalitateá in frunte) si intre aclamările cele pline de entusiasmu si trecura pre sub baldachinu, se suira in o careta deschisa cu patru si precedate de banderii se indreptara prin calea vatiului, Marocaniloru si a scadeloru si preste podulu de lantiu cátra Bud'a. Tinerimea scolastica, triburile (zechurile) si alte diverse corporatiuni formau spalieri.

In castelulu Budei fura salutate Majestățile de o reprezentatiune stralucita a nobilimei si de deputatiunea casei deputatiloru dietali cu primatele Ungariei in frunte. Fetitie imbracate in vestminte albe asternura flori in calea Imperatesei. Dupa ce au intratu Majestățile in sale resuna de nou eljenurile din mii de pepturi!

Sér'a la 6 ore se si incepá iluminatiunea cea grandiósa, cu deosebire in fruntea Dunárei.

La 7 1/2 ore sér'a făcu Majestatea Sea Imperatulu singuru o preumblare in trasura printre masele cele mari ale multimei, fiindu petrecutu preste totu loculu de eljenuri entusiastice. Maiestatea Sea Imperatés'a din caus'a fatigei de drumu nu luá parte la acésta preumblare.

Imperatulu era la sosire imbracatu in uniforma ungresca de generalu de cavaleria si Imperatés'a cu unu bekes negru de catifea imbrodatu cu zobel si palaria ungresca negra si simpla iara de catifea, Multimea care petrecea pre Majestățile Sele pána la castelu se computa la 150 mii.

Mai adaugemu si aceea ca la plecarea Majestățiloru Sele din Vienn'a erau la curtea drumului de feru: Archiducii Inaltei Case domnitóre; M. duce de Toscana, Ducele de Modena, ducele de Würtemberg, principele de Holstein-Glücksburg, ministrii, locuitoriulu, generalulu comandante Leo Thun si alte persóne inalte. Acolo era postata si o compania de onóre cu stegu si musica din Regimentulu de pedestrime conte Ielacic.

Revista diuaristica.

„W. Abendpost“ vorbesce despre calatori'a Majestățiloru Sele in modulu urmatoriu: „Majestățile sele Imperatulu si Imperatés'a au parasitu astadi Vienn'a, pentru cá sa se duca in capital'a regalulu Ungariei. Majestatea Sea au implinitu promisiunea Sea de principe, cu carea Preinaltu Acelasi fericu populatiunea cea plina de bucuria a Ungariei cu putne septemáni inainte, si asiá au corespunsu picloru rugári, ce de atunci incóce aflara espressione din gura elocuenta, la pólele tronulu imperatescu.

Acestu semnu nou de préinalta gratia nu póte decátu sa fia intempinatu in Ungari'a de cele mai vesele si aduncu miscatóre simtieminte de multiamire. De a trei'a ora salutá tier'a in asiá scurtu tempu pre Monarchu in mijloculu ei. Tier'a póte cu mandria aretá de astadata la vesut'a sublimei Dómne, Preinaltu Carea

au încoronat prin fapta cuventului gratosu, ca bunastarea Ungariei au fostu pururea obiectulu de care s'a ocupatu totodéun'a in unu modu fôrte viu. Poporulu Ungariei va trebui sa privésca calatori'a Majest. Sele cá unu actu de gratia personala, carea e togm'a eflusulu simpathiei si pimnulu (zalogulu) increderei ce o aduce Monarchulu tinutei celei supuse cu credintia si leale a Ungariei.

Insa mai ca nu e lipsa de a amintí, ca cu atât'a, insemnatarea caletoriei nu e desecata. Déca se si póte priví caletori'a acést'a, in rendulu celu dintâiu, de o dovéda, ca sperantiile suntu tari si neclatite despre aceea, ca poporulu ungurescu va participá la opulu celu mare si comunu de statu alu patriei nóstre: ea si impune totdeodata de nou, obligaminte serióse si de urmári ponderóse. In intielesu inaltu si nobilu póte cá sa fia o adomnitiune pentru Ungari'a, de a plátí detori'a, ce natiunea au luatú asuprasi, de a fi dréptata fatia cu pretensiuniile, ce cuventulu de tronú le cere atâtú dela simtiulu de ecuitate, câtú si dela intielepciunea ei politica. Pána in momentele de fatia Ungari'a au primitu din grati'a personala a Imperatului mai multu decâtú au fostu in stare de a redá; onórea numelui poporului ei o oblega a intempiná increderea regelui si din partési cu incredere deplina si intréga, cu adeveral'a credintia de supusu.

De siguru ca nu au fostu lipsa de amintirea la acést'a. Consecuinti'a acést'a e asiá de naturala si de nemijlocita încátu nu se póte, cá sa fia scapatu din vederea simtiului celui lealu alu populatiunei Ungariei. Déca amu pronunciat'o noi aicea, acést'a s'a făcutu numai pentru aceea, pentruca ajuta la justificarea sperantiilor, ce le incopciamu noi si de astadata de caletori'a Imperatului.

Determinatiunea sublima a Maiestátiei Sele Imperatului de a ajutá cu Preainalt'a Sea conlucrare la complanarea terenului, pe carele sa se radice edificii lu vietiei nóstre constitutionale, — de a complaná neintielegerile, de a restaurá increderea reciproca intre popóre, suntu garanti'a cea mai sigura, ca opula va succede. De aru stá nisuintiei acestei'a intr'ajutoriu adeveral'a virtute cetátiená, pentrucá incercárilor de a ajunge la tinte nechiare, sa dea locu in tóta monarchi'a activitátiei celei mesurate si consciintióse. Candu e vorb'a de a duce ce-va la indeplinire atunci se vede, ca si celu mai mare de pre acestu pamentu, inca e atárnatoriu, libertatea si inaltimea fiintiei lui se arata in aceea ce auvoitu. Responsabilitatea cade a suprá popóreloru Austriei."

Dela diet'a Ungariei.

Pest'a 28 Ianvaria.
(Cor. orig.)

III.

Decându nu v'amu mai scrisu despre afacerile dietei nóstre, nu s'a intemplatú nimic'a interesantu. Camer'a neintreruptu s'a ocupatu pána astadi cu verificarea deputatiloru, despre carea amu sa insemnu numai atât'a, ca pecandu in alte tieri constitutionale camer'a legislativa la verificare e adencu petrunsa de simtiulu dreptátiei: la noi dreptatea jóca unu rolú secundariu, si amu poté dice, ca referintiile amicabile e punctulu de plecare la cea mai mare parte a deputatiloru. Cu exemple amu poté servi, dar aceste, avendu unu interesu de totu neinsemnatu pentru noi, le lasámu la o parte.

Románii se verificara toti, cu esceptiunea Dlui Pap Simon, ex-preotu románu si mare filo-magiaru din Comitatu Marmatiei, care doborí pre D. Gavriile Mihályi Consil. la Locutienti'a Ungariei prin terorizarea si alungarea partidei contrarie dela loculu alegerei; pentru aceea s'a ordenatu investigare in contr'a lui.

Ablegatii nostri din Comitatu Aradului, pe lângá tóte uneltirile si plansorile partidei magiare de acolo, se verificara toti (5 insi) póte numai pentruca si ablegatii magiari au fostu petrunsi de adevérulu, ca Romániloru li s'a făcutu mare nedreptate prin unele Comitete románe, deórece, afara de Zarandu, dóra pretotindenea fura terorisati, batuti séu alungati.

In siedinti'a de astadi se finira verificárilor, si la propunerea lui Deak (séu mai bine pe romanesce: Deacu) s'a alesu o comisiune de 30 membri, carii voru propune camerei proiectulu de adresa la cuventulu de tronú alu Maiestátiei Sele, si ca proiectu se va aduce spre desbatere publica inaintea casei.

Atuncea si numai atuncea vomu vedé: cum se voru grupá partidele, si ce directiune va luá fia-carea. Atuncea se voru atinge tóte interesele si pretensiunile Ungariei din deosebito puncturi de vedere, precum si referintiile Ungariei fatia cu Ardealulu, cu Croati'a si Slavoni'a, dar mai alesu fatia cu guvernulu, cu provinciile ereditarie din colo de Lait'a, in privinti'a causelor comune precum suntu d. e. militi'a, bugetulu, comereiu, representarea imperatiei la curtile straine etc.

Desbaterile de siguru voru fi fôrte interesante, cáci si obiectele acelor'a suntu interesante, si atâtú de momentóse, încátu am

poté dice cu totu dreptulu, ca diet'a de acum'a va formá epoca in istori'a si in constitutiunea Ungariei.

Aicea ómenii suntu in speranti'a cea mai buna, si credu a poté incheiá o impacare onesta din tóte pártile, cu atâtú mai ver-tosu, cáci Maiestatea Sea si arata o simpathia viua pentru regatulu Ungariei. Dar totusi nu se prea imbucura de rescriptulu tramisu la diet'a Ardealului, cáci „amanarea dietei Ardealului“ pána la ordinarea referintieloru Ungariei fatia cu causele comune ale imperiului le casina multa bátaia de capu, si déca lipsiá reserv'a acést'a: acelu rescriptu produceá o serbatóre estraordinaria, si o bucuria entusiastica in tóta Ungari'a. Vomú vedé insa mai tardú pána unde va duce politic'a cea innalta de astadi a fratiloru nostri.

Intr'aceste amu sa ve comunicu o veste mai imbucuratóre, ce ne atinge pre noi mai aprópe.

Ablegatii románi, la numeru 22 forméza astadi unu corpu, unindu-se toti in principiu spre eluptarea drepturiloru nationale pe bas'a egalei indreptátiri; intre densii dar esista astadi o solidaritate neacceptata in ast'a privintia, si „Concordi'a“, a cárei proprietariu asemenea e ablegatu, si in absentia Dlui Redactoru, figuréza si cá Redactoru, e informatu fôrte reu, candu nu afla solidaritatea dorita intre Romani.

Densii se si constituira in septemán'a trecuta, alegandu de presiedinte pre Il. Sea D. Antoniu Mocioni, ear de notariu pre D. Dr. Aureliu Maniu. Pána acum'a s'a statoritu numai scopulu acestei insotire, adeca, precum mai amintirámu: eluptarea drepturiloru nationale pe bas'a egalei indreptátiri cu celelalte natiuni, respectandu integritatea teritoriala a Ungariei. — Candu va fi vorb'a despre detaierea cestiunei natiunalitátiloru: voru fi invitati la conferintiele aceste si deputatii serbi, cu cari ai nostri pána acum'a suntu in contielegerea cea mai buna si voru aperá din tóte puterile solidariminte caus'a natiunalitátiloru cu atâtú mai vertosu, cáci nemagiarii fára drepturi nationale nu potú gustá nici o libertate constitutionala.

(P. S.) Il. Sea D. Emanuilu Gozsdú, pelánga tóta opintirea partidei magiare la a dóu'a alegere fu alesu de deputatu in Comit. Bihariei cu o majoritate mai bine de 450 voturi.

IV.

Pest'a 29 Ianvariu 1866.

— Maiestatea Sea si regele si regin'a Ungariei sosira astadi dupa amédi la 2¹/₂ óra in Pest'a cu o suitea grandiósa. Tóte stratele suntu infrumsetiate cu stéguri, tapete, flori, etc. O multíme grandiósa inundá tóte stradele de frunte. Entusiasmulu e mare. Sér'a iluminatiune pompósa. Cátu voru petrece Maiestátile Sele in Pest'a, inca nu se scia. In 7 a lunei cur. se voru infatisiá la balulu burgheriloru in reduta.

Protocolu XII.

In anulu 1865. 28 Nov. 9 Dec. s'a tinutu siedinti'a directiunale a Asociatiunei rom. Aradane, sub presiedinti'a ordinaria a Spect. D. Sigismundu Popoviciu V. Directoru; in fiinti'a de fatia a dd. membri directiunali: Dr. Atanasiu Sianóru, Ladislau Bogdanu, Manuilu Misiciu, Ioann Ratiu, Lazaru Ioanescu, Ioann Berceanu si not. Dionisiu Pascutiú.

78. S'a cetitu epistol'a M. on. D. Gavriilu I. Munteanu Directorului gimn. din Brasiovu si colectante ddo 15 Nov. 1865 in firulu cárei'a suntemu incunoscentiati, cumca dintre 18 membri insemnati pe list'a tramisa de aici pentruca sa binevoiesca a incasá restantiile dela Stim. Domniele loru, precum anticipatulu pe semestrulu ultimu alu anului 1865. pána in 1. Maiu 1866 numai 4 insi avura bunatate a persólve sumele oblegate, strapuse aici prin pré laudatulu colectante in 16 f. v. a. — Dintre cari numai 3 insi, si anume: DDni Iosifu Baracu, Ioann G. Ioann, Ioann Lenger, se dechiara cumca si mai departe voru sa fia membri Asociatiunei cu oferte de câte 2 f. v. a. pe anu; recusandu alti domni din motive deosebite si anume: ca nu li s'au tramisu statutele Asociatiunei, nici ca s'au vediutu cu ver un'a ocaziune publicati de membrii Asociatiunei acesteia; altii, ca nu sciu sa fia inscrisi de membri. D. Colectante insusi adauge cumca pe lângá tóte ca au administratú si de alta data banii de la DD. membri ai Asociatiunei acesteia, dar nici macaru respunsu n'au capetatu despre primirea loru; pentru aceea alaturandu si M. O. DSea oblegamentulu pána in finea anului acestui'a mai departe nu; totu deodata binevoiesce a propune de fiitorulu colectante pre D. I. G. Ioann, negutiatoriu rom in Brasiovu.

Determinatu: Banii primiti in 16 f. v. a. suntu predati perceptoratulu pelánga cuetantia cuvenit'a. — In cátu pentru observatiunile Domniloru incuviintiati, scrisórea M. P. D. colectante, va fi cuminecata essactoratulu, pentru conferirea-i cu protocolulu capitalu: avendu bunetate, despre cele aflate a reportá in siedinti'a urmátóre mai de curendu.

69. Fiindu propusu cumca D. Ioann P. Deseanu numitulu presiedinte in comisiunea revediatóre recursurile si testimoniele juniloru studinti cari au recursu pentru stipendiu pre anulu scolaru

1865/6 din cause momentose nepotendu-si implini dregatori'a in obiectulu acest'a, cere a li dispensatu.

Determinatu: D. Ioann P. Deseanu luandu-se in consideratinne cuvenita causele impedecatore, e deslegatu de afacerea menita, si cu unanimitate e alesu D. Manuilu Misiciu, carni voru fi strapuse tote recursurile si adnecele lor, ca in fiint'a de fatia a Domniloru comembri Dr. Atanasiu Sian doru, si Ioann Berceanu, cercandu-le, catu mai curendu se dee informatiunea cuvenita directiunei ca din siedinti'a urmatore mai de curendu se fia determinatu cari juni scolari voru primi stipendiu pe anulu scolaru 1865/6?

80. Au fostu precetitu recursulu lui Ioann Dunc'a juristu in an. II in Oradea-mare ddtulu 9 Dec. c. n. in care se roga pentru stipendiu pe anulu scolaru curinte.

Determinatu: De si au expiratu terminulu preclusu in 30 Octobru c. v. tote celelalte recursuri se fia predate commissiunei menite pentru referire la tempulu seu.

81. S'a celitu epistol'a M. on. D. Georgiu Vasileviciu parochu in Giula si colectante ddtu 4 Decembre, in firulu carei'a arata cumca in list'a tramisa DSele pentru incasarea restantielor de la Dnii membri, suntu nisce sminte esentiali, se roga pentru rectificare, din ce scopu au strapusu aici un'a lista; totu de odata cere cuit'a generala ce se afla la DSea despre 28 f. 50 xr. v. a. se fia schimbata cu cuite speciali avendu dupa aceea a se pogori la incasarea restantielor.

Determinatu: Relatiunea acest'a a D. colectante va fia cuminecata Domnului perceptoru, ca in catu-va afla de dreptu, cuit'a generala sa o schimbe cu cuite speciali, pe numele fia-carui membru despre sum'a solvita, ca fiacare se fia convinsu avendu documentu la sine, cumca banii primiti au fostu folositi in scopulu destinatu.

82. Domnulu V. Directoru si presedintele siedintieloru directionale Sigismundu Popoviciu, fiindu alesu de deputatu in cerculu Buteni comit. Aradului, si acum avendu de a pleca la locul destinatiunei la diet'a tiei in Pest'a, cu cuvinte caldure si fratiesci si lua diu'a buna dela membrii Directiunei, ca in cercu mai largu sa lucre spre binele patriei si natiunei recomandandu-se iubirei si aducerei aminte fratiesci; totu odata ne uitandu-se de agendele ulterioare ale Directiunei au enunciatu cumca in inticlesulu statuteloru Asociatiunei, presidiulu lu va cuprinde pe absentia DSele membrulu celu mai vechiu alu Directiunei.

Determinatu: Toti membrii directiunei i urara cale ferica, sanetate si putere deplina, ca cu barbat'a-i indatinata se poa conclura spre binele comunu alu patriei, si deosebi a natiunei romane iubite.

83. S'a amintitu cumca totu din scopulu menitu va fia in departatu si D. Florianu Varg'a ecsactorulu, pentru aceea aru fi de lipsa a increde interimalu agendele ecsatoratulu, altui membru directionalu.

Determinatu: Candu se va areta lips'a isvorita in absentia ecsactorulu directiunea va alege atunci ecsactoru interimalu.

84. Referindu-se din partea perceptoratulu, cumca membrii Asociatiunei de si provocati prin foile publice nu se grabescu a solvi ratele sale oblegate, si e tema ca nu cumva prin nepasare asemenea Asociatiunea se devina in un'a perplesitate de a nu pute corespunde scopulu filantropicu de a persolve stipendiele junilor si altele.

Determinatu: De nou sa se faca un'a publicare mai bine provocare tramitanda la Redactiunea Concordiei pentru publicare rogandu si celelalte on. redactiuni a foiloru romane de a impartasi provocarea aceea in diuarele lor.

Autenticatu in Siedinti'a directionala din 1 Ianuaru 1866.

Mirone Romanulu, Dionisiu Pascuti, Substit. presied. Not. direct. „Conc.“

Sabiu 22 Ianuaru. Mane se incepu in Institutulu nostru archidiecesanu esamenela semestrali si se voru tine dupa urmatorea programa:

Program'a

Essameneloru Sem. I. in institutul archidiecesanu Pedagogico-Clericale an. Scol. 1865/6 aprobata de Inspectoratulu supremu scolare.

Inceptulu va fia

Inainte de amedi dela 8 ore: Dupa amedi dela 2 ore:

Domineca 23 Ianuaru: Dupa servitulu domnediescu, solemnitatea deschiderei esameneloru si Seminariulu archidiecesanu.

Luni 24: Pastoral'a si Esseg. Gramat. pedag. an. I. si an. II. Cler. an. III.

Marti 25: Moral'a Cl. an. II. Computulu ped. an. I. si an. II.

Miercuri 26: Istor. biser. Cl. an. I.

Joi 27: Drept. Canon. Cl. an. III. Geografi'a si Statistic'a pedag. an. I si II.

Vineri 28: Retor. biser. Cl. an. II. Religiunea pedag. an. I si II.

Sambata 29: Dogmat. Cl. an. I. Solemnitatea incheierei.

Domineca 30: Dupa servitulu domnediescu Solemnitatea incheierei.

Directiunea institutului.

Sabiu 20 Ianuaru. Eri se petrecura la eternulu repausu remasitele Ascultatorulu de drepturi in an. IV d. Ioann Tiss'a, carele dupa suferintie indelungate si termina viet'a cea plina de sperantia pentru gelitorii sci parinti, natiune si patria in 17 l. c. Dolosii parinti, on. corpu prof. academicu alu c. r. Acad. de drepturi, unu publicu considerabilu, corulu vocalu gr. or. si capela militara si in fine junimea academica, — parte purtandu faclii, parte urmandu si criulni, dedura cea din urma petrecere repositulu. Dupa ce pontificantele P. Prea on. Protopopu si Assesor cons. Ioann Panoviciu, cell rugaciunea de deslegare: rosti P. Parochu si prof. Zacharia Boiu, dupa aceea Stim. prof. academ. d. Dr. Senz si in fine junele de buna sperantia, d. Georgiu Danila Ascultat. de drepturi in anulu alu III, cate unu cuventu funebralu, iara corulu intona jalniculu adio din urma. Fiai tieran'a usiora!

Brasiovu, in 29 Ian. Astadi la 9 ore se tinu adunarea comunala si districtuala municipala convocata in obiectulu alegeriloru de deputati la diet'a de incoronare in Pest'a. Mai inainte de tote se dede cetire rescriptulu r. convocatoriu cu instructiunile resp. Dintre membrii sasi ai comunitatii o parte dederu la protocolu o declarare rezervatore in contr'a consecintieloru, ce s'aru pute vreodata trage din participarea la alegere, ingradindu-se cu pasagele, care conditiuneza resolvarea cestiunei uniunei si punendu de temeu motivulu pentru participare la alegere omagial'a supunere si ascultare de voint'a Maiestatii.

Membrii de nationalitate romana de-si putni, inca insinua la protocolu rezervarea sea, care in interesulu cointielegei si unanimitatii o impartasimu in urmatorele:

Reservatiunea

membriloru romani din comitetulu comunalu alu Brasiovlui (data la protocolu in siedinti'a din 29 Ian. 1866 in obiectulu alegeri la diet'a de incoronare a Ungariei).

Ardealulu nu recunoste dietei Ungariei putere legislativa preste sine, ci se bucura dupa dreptulu seu de statu de diet'a s'a propria, coordinata cu cea a Ungariei; asi noi suscrisii, ca fii natiunei romane, care tinu tare resolutu la autonomi'a Transilvaniei, garantata prin legile din anii 1863/4, suntemu de parere, ca alegerea de deputati transilvaneni pentru diet'a din Pest'a n'are locu cu atat'a mai putnu pe bas'a art. II de lege din 1848, care loveste in fatia principiulu egalei indreptatiri politice nationali sanctionatu de Mai. Sea prin legile dietei din Sabiu din 1863/4.

Considerandu inse, ca Tranni'a se chiama la Pest'a numai, ca la o dieta pentru incoronarea preinduratulu nostru Imperatu, Rege si Mare Principe ca Domnitoriu comunu, asi suscrisii membri Romani ai acestei comune voru colucra la esecutarea alegeriloru de deputati, — in sa numai incopciendu la acele pasage din preinaltulu rescriptu reg. din 25 Dec. 1865, prin care s'a garantatu prea gratiosu din nou validitatea legiloru Tranniei urmate pana acum'a, prin urmare si a celoru din an. 1863/4, si prin cari art. I de lege din 1848 s'a dechiaratu de neobligatoriu pentru Tranni'a incupriusulu lui, — si acest'a inca singuru numai din reverintia si alipire omagiala neclatita catra preinalt'a persona a Mai. Sele c. r. apost. Premitemu in sa totdeodata solenelu, ca prin actulu de alegere nu voimu nici decum a recunoste validitatea acum pomenitulu art., ci protestamu a priori in contr'a verearei afirmatiuni, ca candu suscrisii aru fi voitulu prin alegerea de deputati pentru diet'a de incoronare in Pest'a se esecuteze uniunea Transilvaniei cu Ungaria, dechiarandu mai incolo solenelu, ca pre asi numitulu II art. de lege din 1848, in sensulu carni'a s'a demandatu esefuirea alegeriloru, lu privimu singuru numai de unu emisu prea inaltu, care nu din legile anului 1848, ci singuru si numai din preinaltele rescripte reg. din 25 Dec. 1865 si Ian. 1866 si trago puterea s'a obligatore pentru actulu alegeriloru, pe catu ad. nu se afla in colisiune cu legile Ardealulu din 1863/4; protestamu in fine totu deodata cu tota solenitatea in contr'a oricaru consecintie, ce s'aru incerca a se deduce din acesta participare, care aru prejudeca nestirbatei autonomii a Transilvaniei si legiloru dietali din an. 1863/4.

Brasiovu in 29 Ian. 1866.

Representantii romani din comuntate:

Dimitrie Nicolau m. p. Apostolu Eustachiu Popu m. p. Nicolau Gaitanariu m. p. „Gazeta Transilv.“

Dev'a 18/30 Ianuaru.

Domnule Redactoru!

Vei fia curiosu a sci, si on. publicu va dori a afla despre cele intemperate si petrecute in Comitatu Hunedorei, ca celu mai mare Comitatu in Transilvani'a si cu o populatiune romana de o majoritate absoluta, dar candu venimu a ne mesura puterile morali si intelectuali cu minoritatea magiara ne vedemu de aceea majorisati.*) Aceste le-amu premisu numai ca on. publicu, sa nu fia preocupatu ca candu noue in tote adunările publice ni-aru sta in putere a

*) Acest'a e o trista marturisire si amu dori, ca sa nu se repe tiasca si in venitoriu; pentruca si acum, judecandu si comparandu imprejurările altoru parti ale populatiunei nostre, inca nu s'aru pare fia carui, cu totulu justificavera. R.)

scote concluse dupa dorintia noastră; — si deca in siedintia Comitetului comitatensu din 29 a curentei ni-a succesu totusi in catuva a storce atari concluse, acest'a numai manierei celei impartiali si tacticei intielepte a Comitetului supremu Baronu de Nopcea avemu sa o multiamimu. — Aflu de prisosu ati descrie totu decursulu adunarei, me marginescu numai prelanga espunerea conditiuniloru, de cari ne-amu legatu participarea nostra la agendele ce erau la ordinea dilei, deci: membrii comitetului comitatensu de natiunea romana, din omagiu catra Inaltele rescripte, adunandu-se pe diu'a susdusa, si luandu parte din siedintia comitetului cottensu cu cea mai profunda pietate au ascultat cetirea Prea Inalteloru Rescripte si ordinatiuni, ce privescu intetit'a alegere a ablegatiloru dupa art. II de lege din uniunea dela 1848 si tramitarea loru la diet'a din Pest'a spre a fi de fatia la deslegarea cestiuniloru dreptulu de statu, cari atingu pe tota monarchi'a cum si la actulu de incoronare, membrii romani dicu, ingrigiati de caus'a loru nationala fara vatamare de drepurile loru castigat, fara a altera conclusele natiunei romane si fara de a nu da spressiune de multumire demnitatii si onorei braviloru conducatori nationali romani, nu si ierta a-si da ajutoriulu loru la agendele puse la ordinea dilei, fara de rezervare de dreptu, ci conformu motiunei date si primite la protocolu, si-a datu urmatorea declaratiune spre a se asterne la locurile mai inalte. —

„Romani din acestu Comitetu comitatensu primescu p. n. Rescriptu tramisu, dietei din Clusiu pentru conchiamarea ablegatiloru ardeleni la diet'a de incoronare din Pest'a, si nu potu a nu-si da acelu simtiamentu de bucuria vediendu, ca definitiv'a resolvare a cestiunei de uniune si acum de catra Preabunulu Monarcu si Principe prin Rescriptulu de amanare prea gratiosu s'au conditiunatu de la sustinerea autonomiei Patriei nostre, si dela garantarea drepturtloru si intereseloru nationali si confessionali romane.

„Representantii romani din acestu comitetu, dandu aceea spressiune de convingere: ca Maiestatea Sea Prebunulu Monarcu si Principe, concediendu numai alegerea deputatiloru, dupa art. II uniune, acest'a se face numai „ad hoc“, spre a se pute tramite ablegati ardeleni la Diet'a de incoronare din Pest'a, fara ca prin acest'a: sustarea in dreptu si a legiloru emise in Transilvani'a sa se altereze, prin urmare: nicilegile ce dau garantia de esistinti'a politica a natiunei romane ca sanctiunate, se potu sgudu, — nu-si ierta a-si parasit terenulu legalu si se ia parte la alegerea ablegatiloru dupa modalitatea art. II de legea din uniunea nelegala, si deca acest'a o facu prin acest'a nu se va lasa dreptu nimenui a conchide: ca Romani participandu din alegerea ablegatiloru dupa art. II din uniune au recunoscut'o acest'a; —

„Ca Romani din acestu Comitetu solidari fiindu in caus'a loru nationala si tari la sustinerea autonomiei Patriei loru, si a drepurtiloru castigate, folosindu-se de acesta ocaziune bine venita, se grabescu a declara serbatoresce, alipirea loru la adress'a minoritatei romane din diet'a anului trecut de la Clusiu. Compusa dupa programulu (motiunea Red.) Escelentiei Sele Domn. Metropolitu Andreiu Baronu de Siagun'aslin tote cunoscendu-o de a loru, remanu firmi in acei'a justa acceptare: ca revisiunea uniunei n'ava avé locu in diet'a Ungariei, ci in a Transilvaniei compusa pe o basa drepta si corespondietore tuturor intereseloru tiei si a natiunei romane.“

Acést'a aru fi declaratiunea membriloru romani din Comitetulu Comitatului Hunedorei subscrisa de toti si asternuta Ilustritatiei Sele Comitetului supremu spre inaintare la locurile mai inalte, precum s'au primitu in protocolulu din siedintia antai'a.

Comitetulu Cottensu in intielesulu Instructiunei regescului Guvernu dupa mai multe desbateri iufocate de ambe partile prin votare a Conclusu impartirea Comitatului in doue cercuri de alegere, fia-care cercu avendu a vota si a alege cate unu deputatu, compunendu-se si comisiunea centrale din 30 membrii cu numeru egalu adeca, 15 Romani si 15 Magiari. — Mai voindu fratii magiari a se alege si cate unu deputatu suplentu, si a se tramite cate unu tineru spre a se cualifica in parlamentarismu si diplomatia, — nefiindu nici un'a nici alt'a primite din partea membriloru romani, ambele propuneri au cadutu, — Cu aceste in siedintia a dou'a din 30 verificandu-se protocolulu s'au inchisu siedintiele. —

Prag 20/8 Ianuaru.

(Agricultura.) (Capetu) Introducerea unei economii ratiunale, nu se pote altumentrelea efectui, de catu inainte de tote deve sa avemu carti economice — cari dorere pana acum ne lipsescu cu totul, — dupa cari sa se indrepteze agricultorii. Eu parte vediendu lips'a totale a cartiloru economice romane, parte petrundu de vocea mai multoru barbati ai natiunei — avendu cele mai bune ocaziuni a practisa pre terenulu agriculturii — amu si scrisu unu opusioru agronomicu, pre candu me afla-i inca in Transilvani'a, care indata ce l'amu finitu lu asternuse-mu spre censurare P. O.

Redactoru respundietoru Nicolau Cristea.

comisiuni scolastice din Blasiu, care dupa o censura de vre-o cate-va luni mi'a si datu resolutiunea urmatore: „Comisiunea scolastica insarcinata din partea Ordinariatului Metropolitanu gr. cat. cu conducerea afaceriloru scololoru populare, revediendu si censurandu manuscrisulu D. Stefanu Popu intitulatu „Amiculu economiei practice“ l'a aflu de ajunsu spre a fi de indreptariu intru ducerea unei economii mai ratiunabile, ca cea practicata de romani in dilele nostre — ma in lips'a totale a cartiloru economice romane, corespondietoriu si pentru invatiementulu popularu, si ca atare-lu recomanda.

Din siedintia comisiunei scolastice tinute in Blasiu in 26 Iuliu 1865.

Operatulu e compusu din intrebări si respunsuri, in stilulu celu mai popularu, intre altele cuprinde si urmatorele in sine:

„Mai multe secrete intru cultivarea tuturor planteloru cereali seu de bucate, si a celoru industriali, ca acestea se aduca folosu pre catu se po e mai multu. Cultivarea planteloru de nutretiu pentru vite, si imbunatatirea agriloru prin cultivarea acestor'a.

„Cum pote lua economulu 3—4 fructe seu roduri pre anu de pre unu agru, si acel'a-si totusi sa se imbunatatieasca inca in locu de a se slabi. — Cumu se potu cultiva culmele deluriloru pietrose si nesipulu ne fructiferu, ca acestea se aduca folosu economulu.

„Economia schimbatorescu, pentru acei'a, caror'a le suntu comasati agrii, si folosele forte mari ale economiei acestei'a.

„Nobilitatea pomiloru in ori si care parte a anului, prin siepte forme de altitu. — Sterpirea animaleloru stricaciose din gradini. — Cultivarea fragariloru si a vermiloru de metasa. — Infintiarea gardului viu. — Secrete intru cultivare tuturor legumeloru in specia, si pastrarea loru preste ierna.

„Cultivarea vinieloru si nobilitarea loru prin altuire. Inmultirea viieloru de viia intru unu modu admirabilu.

„Pastrarea vinuriloru noue si vechi, precum si a butiloru de vinu.

„Infintiarea unei paduri noue si cultivarea acestor'a.

„Cumu are de a tracta economulu cu caii, vitele cornute si cu oile in totu tempulu, imultirea si vindecarea acestor'a prin medicina de casa in mai multe boile precum si semnele din care se cunosc boile acestor'a.

„Cultivarea stupiloru intru unu modu nou, prin care se pote lua mierea in stare forte curata, fara de a ucide vre-o albina; stupii in acestu modu cultivati se imultiescu forte si aduca folosu indieciu.

„Economia de casa, pentru economi, econome si pentru toti casenii. Doue tabele cu 15 figure etc. etc. etc.

Dorindu din anima a ajuta fratiloru de unu sange, si a conlucra din catu mi-este cu putintia spre binele comunu, amu si provocatu pre P. T. publicu romanu la prenumerarea acestui opusioru in „Nrulu 62 alu Gazetei Trans. a tr.“ dupa care au binevoitu a publica inca si alte stimante foi romane. Dorere in sa, ca pana astadi nu fui intru atat'a sprijinitu cu prenumeratiuni, ca sa-mi fi potutu tipari manuscrisulu.

Dupace amu venitu in Boemi'a, avendu ocaziunea cea mai buna de a mai practisa unele si altele, amu mai inavulitu operatulu respectivu cu mai multi articuli folositori. Fiindu acum convinsu, ca acestu opusioru aru pute sierbi de indreptariu bunu in agricultur'a fratiloru economi, e rogatu din parte-mi cu totu respectulu P. T. publicu romanu si mai cu sema Dnii preoti si docenti — ca unii, cari au influinti'a cea mai mare asupra poporului — sa binevoiesca a-lu sprijini, ca sa se poa tipari numitulu operatu, care precum se bucura pana acumu de indestulirea P. O. comisiuni scolastice din Blasiu, speresu ca se va bucura si de indestulirea comuna a stimatului publicu cetitoriu. *)

Nr. 4—1. C. P. S. Concursu.

Pentru intregirea statiunei vacante de invetiatoriu din Comun'a Carnecea in Comitatulu Carasiului, protopresbiteratulu Oravitiei se scrie prin acest'a concursu.

Cu acesta statiune suntu impreunate urmatorele emolumento anuale:

In bani gal'a: 66 fl. 40 cr. v. a. in naturale: a) 26³/₄ metre de cucuruzu, b) 16 ponti de lumini, c) 66 ponti de sare d) 66 ponti de lardu e) 8 stangini de lemne si f) 4 jugere de pamentu.

Doritorii de a ocupa acestu postu de invatiatoriu voru ave a-si inzestra petitiunile loru concursuale timbrate cu estrasulu de botezu, cu atestatele despre absolvirea cursului pedagogicu in institutul preparandialu din Aradu, despre servitiulu de pana aci si despre portarea loru morala si politica, si ale substerne Venerabilului Consistoriu alu diecesei Caransebesiului pana in 13 Februaru 1866 cal. vechiu.

Din Siedintia Consistoriala tinuta in Caransebesiu la 13 Ianuaru 1866.

*) Dlu coresp. ne face cunoscutu in epistola privata, ca pretiulu de prenumeratiune este 80 cr. v. a. si ca Dni colectanti voru primi dela 10 esemplarje unulu gratisu. Epistolele de prenumeratiune se coru se tramite francate la Stefanu Popu in Prag. post. restante. (si nu in Prag'a). — Parerea nostra aru fi ca dl. autoru sa se adreseze cu tiparierea catra un'a din Asociatiunile nostre. Red.)

Editur'a si tipariulu tipografiei archidiececane.